



Studiedag 'Onderzoek Ruimte Vlaanderen'

AUDITORIUM HADEWYCH, CONSCIENCEGEBOUW, BRUSSEL, 28/11/2013

Namiddagprogramma

IVO PALMERS

AFDELINGSHOOFD ONDERZOEK EN MONITORING

Onderzoek naar een instrumentarium voor strategisch en realisatiegericht ruimtelijk beleid in Vlaanderen

EWALD WAUTERS
SR. PROJECT MANAGER

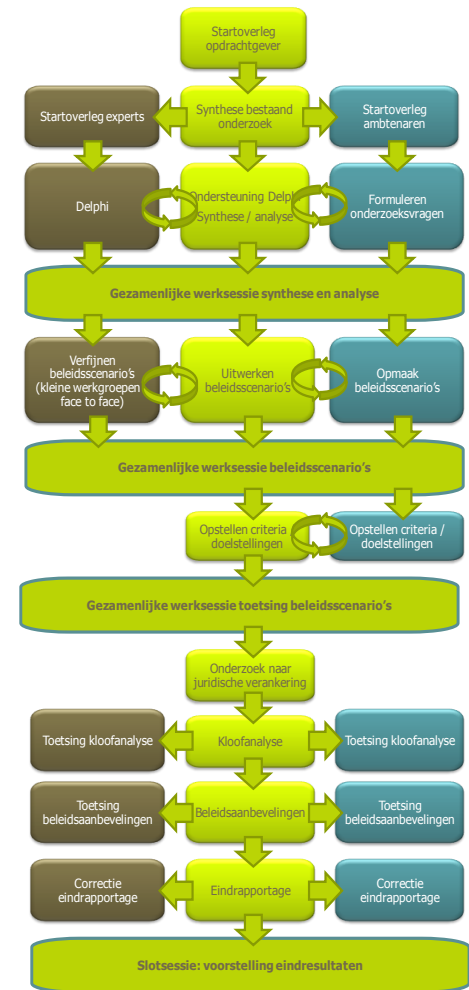


Situering

- Beleidsnota RO 2009-2014
 - Een nieuwe ruimtelijke strategie als kader tot 2020 met doorkijk tot 2050
 - Een realisatiegericht ruimtelijke ordeningsinstrumentarium
 - Van strategisch beleidsplan tot projectwerking
- Studie
 - Kernvraag: welke vorm en inhoud krijgt het nieuwe beleidsplan, hoe komt het tot stand en hoe is het ingebed in het integrale functioneren van het ruimtelijke ordeningsbeleid in Vlaanderen
 - Doel: aanbevelingen over actualisatie en vernieuwing van RO-instrumentarium ifv strategisch en realisatiegericht ruimtelijk beleid

Methodiek

- 2 groepen experts
 - Extern
 - Ambtenaren
- Gaat niet op zoek naar consensus : wel opties
- Uitgangspunten / principes zijn door de experts gevalideerd
- Ingrepen instrumenten: op basis van principes en uitgangspunten: strategisch en realisatiegericht;
- Beleidsaanbevelingen vormen integratie van resultaten.



Principes aangaande het instrumentarium

- Ruimtelijk beleid moet **flexibel** zijn op elk niveau;
- **Gebiedsgerichte** aanpak staat centraal;
- Ruimtelijk beleid is **maatwerk**;
- Meer nadruk op **proces** en minder op procedures;
- Instrumenten werken vaak als communicerende vaten;
- Ook andere beleidsdomeinen hebben impact op sturing ruimtelijke ontwikkelingen (en dus ook op het instrumentarium);
- **Ontwikkelen, beheren, herstellen, kwaliteit garanderen, handhaven, voorkomen, stimuleren** zijn allemaal legitieme en belangrijke aspecten van het ruimtelijk beleid;

Vorm en inhoud van het beleidsplan

3 componenten (ruimtelijke visie / beleidsstrategie / actieplan);

- Ruimtelijke visie: toekomstbeeld zonder eindpunt
 - Geen juridische, wel maatschappelijke verankering
 - Gericht op verandering
 - Wervend
 - Werkt door in heel het beleid
- Beleidsstrategie: op welke manier willen we dat beeld bereiken
 - Los van legislatuur / door parlement
- Actieplan: welke acties zijn nodig om de strategie uit te voeren
 - Actieplan is het instrument van de beleidsuitvoering: soepel, gemakkelijk af te stemmen op Regeerakkoord, ruimte voor eigen accenten van de politiek;
 - Actieplan moet wel binnen het kader van visie en strategie ('Beleidsplan Ruimte');
 - Vermijd noodzaak aan herzieningen beleidsplan in functie van uitvoering.

Verordende plannen

- Niet de enige basis voor ‘rechtszekerheid’;
- Blijven basis van beleid maar zijn zeer statisch geworden (opgeladen met allerlei nevenaspecten: inkomen gemeenten, milieuvoorschriften, ...);
- Meer inzetten in functie van mogelijkheden ipv. beperkingen (ev. Generieke aanpassingen in functie van beleidsdoelstellingen);
- ‘strategisch RUP’: detailgraad voorschriften beperken;
- ‘uitvoeringsgericht RUP’: sterke relatie met vergunning (zelfde inhoud), leggen akkoord tussen partijen vast;
- Meer inzetten op toetsing aan ‘goede ruimtelijke ordening’
- Meer ondersteunen met andere instrumenten (bv. beheer);
- Meer tijdsgebonden maken (bv. voorschriften in oude verkavelingen, na uitvoering RUP);

Rol specifieke beleidskaders

- Wijzen op moeilijkheid om nieuwe thema's binnen te brengen;
- Vaak gericht op omzeilen RSV. Houden te weinig rekening met gebiedsgerichte aspecten;
- Gebruik en inhoud beperken (generieke aspecten);
- Zoveel als mogelijk via generiek ruimtelijk beleid.

Relatie met private sector

- Groot belang bij realisatie (partnerschap);
- Oplossingsgerichte houding van overheid is nodig (binnen visie);
- Initiatiefrecht (bv. opmaak RUP);
- Mogelijkheden voor financiering 'zwakke' functies ontwikkelen (verevening, rood voor groen, planbaten);
- Meer steun aan initiatieven indien ze passen binnen de visie;
- Actief oplossingsgericht beleid.

Relatie tussen planning en uitvoering

- Structuurplanning versterken als **ontwerpmethodiek** (kader voor beleid / niet juridisch);
- Structuurplanning behelst LT-visie, dit impliceert noodzakelijkerwijs een dosis **onzekerheid**, dit valt moeilijk te rijmen met een juridisch toetskader;
- **Beleidsplanning** in combinatie met ruimtelijke visie moet leiden tot actieplan;
- **Strategische projecten** moeten strategisch zijn en niet enkel ondersteund worden via subsidies (cfr. Stadscontracten);
- Meer **steun** aan initiatieven indien ze passen binnen de visie;
- Actief **oplossingsgericht** beleid.

Rol van financiële mechanismen

- Financiële mechanismen om 'zwakke' functies betaalbaar te houden (inkomsten genereren), bv. verevening.
 - Nood aan financiering mag niet leiden tot ondermijnen ruimtelijk beleid (cfr. Brownfieldconvenanten);
 - Vermijden perverse effecten (bv. inkomsten gemeenten);
 - Subsidies zijn enkel ondersteunend.
-
- Nood aan eigen middelen RB: minder nadruk op procedures;
 - Grotere fiscale autonomie opent mogelijkheden (bv. woonbeleid)

Van instrumenten naar instrumentarium

- Samenstelling van de toolbox (wat zit er in)
- Hoe het juiste gebruik garanderen (een trektang is geen hamer)
- Hoe samenhang instrumentarium garanderen:
instrumentenmix
(welke instrumenten selecteer ik voor een klus?)

